

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

ELNET koolituspäev

Isikuandmetest raamatukogus – uut ja vana

Marianne Meiorg,
juhtiv spetsialist (andmekaitse ja õigusinfo)

30. mai 2018

www.rahvusraamatukogu.ee

25. maist 2018

- EL isikuandmete kaitse üldmäärus (nr 2016/679)
- Isikuandmete kaitse seadus
- konkreetsete muudatused valdkondlikes seadustes, sh Eesti Rahvusraamatukogu seaduses ja rahvaraamatukogude seaduses

EL isikuandmete kaitse üldmäärus (nr 2016/679/EL)

- Asendab endist andmekaitse direktiivi nr 95/46/EL
- Otsekohalduv, üksikud alad jäävad riigi otsustada
- Suuri muutusi ei ole, põhimõtted jäävad samaks

Nendest suurimad:

- Suurem teavitamiskohustus
- Isikuandmetega seotud rikkumisest teavitamine AKI-le 72 h jooksul (teatud tingimustel ka andmesubjekti)
- Riskide ja andmekaitsemõjude pidev hindamine
- Lõimitud ja vaikimisi andmekaitse
- Andmetöötlustoimingute register - ([tabel](#))
- Volitatud töötleja iseseisev vastutus

Isikuandmete kaitse seadus

- uus seaduse [eelnõu](#) Riigikogus (teine lugemine: 6.06)
- Täpsustab erandeid
 - Ajakirjandus
 - Akadeemiline, kunstiline ja kirjanduslik eneseväljendus
 - Teadus-, ajaloouringu ja riikliku statistika vajadused
 - Avalikes huvides arhiveerimine, vt ka arhiiviseadus
- Lapse isikuandmete töötlemine
- Isikuandmed pärast surma

Isikuandmete kaitse seaduse rakenduseseadus

- Isikuandmete kaitse seaduse rakenduseseaduse [eelnõu](#) valitsuses
 - et viia need vastavusse üldmäärusega
 - et kehtestada üldmääruses lubatud erandid (Art 23)
- Mh täiendatakse Eesti Rahvusraamatukogu seadust ja rahvaraamatukogude seadust

Muudatused raamatukogudele

- Eesti Rahvusraamatukogu seaduse muudatus:
 - Lisandud RR-i õigus töödelda kogudes ja andmebaasides sisalduvaid isikuandmeid oma avalike ülesannete täitmiseks, kogude digiteerimiseks, teksti- ja andmekaeveks ning orbteoste väljaselgitamiseks (§ 5 lg 3)
- Nii RR-i seaduses, kui rahvaraamatukogude seaduses täpsustatakse lugejaid puudutavat:
 - vanema nõusolek kuni 18-aastaseni
 - isikut tõendav dokument või õpilaspilet
 - küsida tohib: nimi, isikukood või sünniaeg, postiaadress, telefoninumber ja elektronposti aadress
 - tohib küsida tagasisidet, puuetega inimestele suunatud teenused
 - rahvaraamatukogu seaduses on lugeja staatuse pikkus määratud 3 aastale

Põhimõisted

- isikuandmed
- isikuandmete töötlemine
- vastutav töötleja
- volitatud töötleja
- Uued terminid:
 - (pseudonümiseerimine*)
 - (automatiseeritud töötlus, sh profiilianalüüs)

Isikuandmed

- igasugune teave otseselt või kaudselt tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta.

Eelkõige nimi, isikukood, asukohateave, võrguidentifikaator (nt IP-aadress) jm tunnus(ed), mis võimaldavad isikut tuvastada või otseselt temaga seostada

Eriliiki isikuandmed

- rassiline või etniline päritolu, poliitilised vaated, usulised või filosoofilised veendumused või ametiühingusse kuulumine, geneetilisi andmeid, füüsilise isiku kordumatuks tuvastamiseks kasutatavaid biomeetrilisi andmeid, terviseandmeid või andmeid füüsilise isiku seksuaalelu ja seksuaalse sättumuse kohta (endised "delikaatsed isikuandmed")

Isikuandmete töötlemise põhimõtted

1. Töötlemisel peab olema õiguslik alus ja töötlemine peab olema läbipaistev
2. Töötlemisel on kindlaksmääratud ja õiguspärane eesmärk
3. Töödeldakse võimalikult väheseid andmed
4. Töödeldavad isikuandmed on õiged ja ajakohastatud
5. Isikuandmeid säilitatakse ainult seni, kui see on vajalik eelnevalt kindlaksmääratud eesmärgi täitmiseks
6. Usaldusväärsus ja konfidentsiaalsus, sh turvalisus

1. Töötlemisel peab olema **õiguslik alus** ja töötlemine peab olema **läbipaistev**

- **avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks**
- sõlmitud lepingu täitmiseks
- juriidilise kohustuse täitmiseks
- isiku nõusolek
- füüsilise isiku eluliste huvide kaitseks
- (õigustatud huvi korral)

2. Töötlemisel on kindlaksmääratud ja õiguspärane eesmärk

- Töötlemine on kindlal eelnevalt määratletud eesmärgil.
- Edasine töötlemine ainult avalikes huvides statistika, ajalugu, arhiveerimise, teaduse tegemiseks

Nt

[Rahvusvaheliste kataloogimispõhimõtete deklaratsioon](#)

3. Töödeldakse **võimalikult väheseid** andmed

ehk minimaalsuse põhimõte

- andmed, mida kogutakse, on asjakohased ja olulised
- kogutavad andmed on vajalikud töötlemise eesmärgi seisukohalt

4. Töödeldavad isikuandmed on **õiged** ja ajakohastatud

- ei tohi olla väärad
- peab uuendama, kui on muutunud
- Protsessid, mis tagavad, et andmed oleksid ajakohased

5. Isikuandmeid säilitatakse ainult **seni, kui see on vajalik** eelnevalt kindlaks määratud eesmärgi täitmiseks

- Isikustatud kujul võib säilitada ainult nii kaua, kui on vajalik eesmärgi saavutamiseks

6. Usaldusväärsus ja konfidentsiaalsus, sh **turvalisus**

- töötlemine on viisil, mis tagab isikuandmete turvalisuse
- kaitseb loata ja ebaseadusliku töötlemise eest
- kaitseb andmed juhusliku (või tahtliku) kaotamise, hävitamise või kahjustamise eest

-> asjakohased tehnilised ja korralduslikud meetmed

Kohustused isiku ees

- Teavitamine (va kui tal on see teave juba olemas)
- Isiku juurdepääs tema andmetele
- Valede andmete parandamine
- Õigus olla unustatud ja töötlemise piiramine
- Andmete väljastamine ja ülekandmine (ainult lepingu ja nõusoleku korral)
- (isikul õigus mitte lubata automatiseeritud otsuseid)

"Õigus olla unustatud"

Ehk õigus nõuda isikuandmete kustutamist

- kui eesmärk, milleks andmeid koguti, on täidetud
- nõusolek võetakse tagasi
- andmete töötlemine on ebaseaduslik
- isik on esitanud vastuväite ja vastutav töötleja ei suuda tõendada töötlemise õiguspärasust
- vastutaval töötlejal on juriidiline kohustus kustutada
- ei olnud lapsevanema nõusolekut (Eestis on vajalik nõusolek alla 18-aastasele)

Erandid ----->

"Õigus olla unustatud", erandid

- sõna- ja teabevabaduse õiguse teostamiseks
- töötlemine tuleneb juriidilisest kohustusest või avalikes huvides oleva ülesande või avaliku võimu täitmisest
- avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil
- õigusnõuete koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks
- (rahvatervise valdkonnas)

Suur aitäh kuulamast!

Kui on küsimusi

telefon: 6307131

e-post: marianne.meiorg@nlib.ee